

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Αστικό Δίκαιο-Δικαιοπραξίες

Χρήσιμα θέματα θεωρίας για τις επικείμενες εξετάσεις

Προϋποθέσεις έγκυρης κατάρτισης δικαιοπραξιών

Τα Πανεπιστημιακά Φροντιστήρια «ΚΟΛΛΙΝΤΖΑ» εν' όψει του επικείμενου διαγωνισμού του υπουργείου Εξωτερικών παραθέτουν χρήσιμα θέματα ανάπτυξης, που επιμελούνται εξειδικευμένοι συνεργάτες μας ειδικά για το διαγωνισμό αυτό. Να υπενθυμίσουμε πως **το βιβλίο μας «Σημειώσεις Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου» του Δρ Γεωργίου Φερετζάκη** που εκδίδεται λίαν συντόμως από το φροντιστήριό μας, θα καλύψει απορίες χιλιάδων υποψηφίων για την αρτιότερη προετοιμασία τους στο υπ. Εξωτερικών.

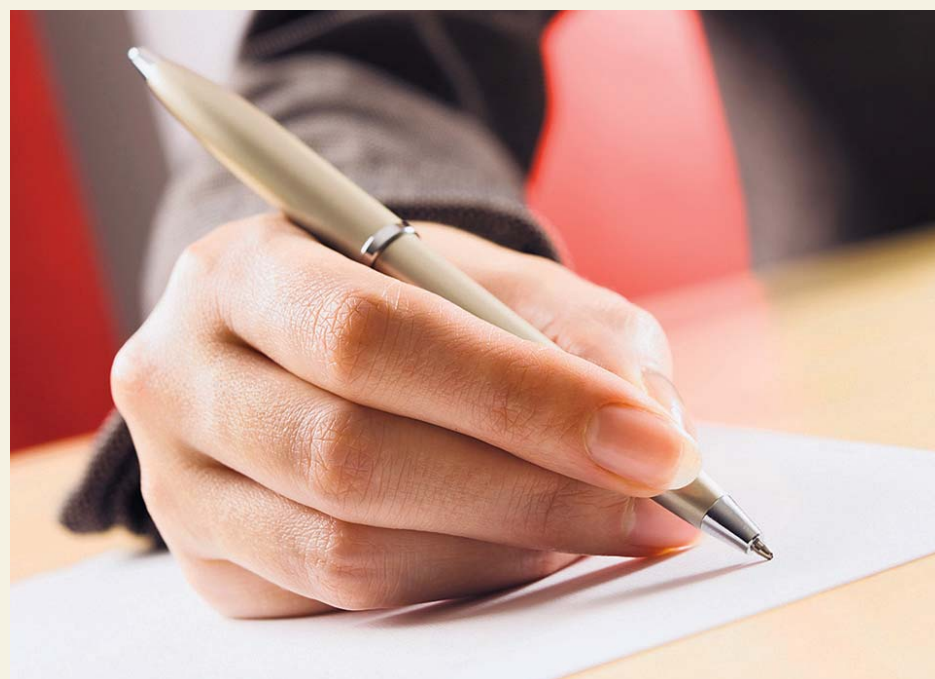
Συντάκτης: Καραϊσκος Δημήτριος, δικηγόρος, υπ. διδάκτωρ Ιδιωτικού Δικαίου Παν/μίου Αθηνών

1. Συμφωνία μεταξύ δηλώσεως και βουλήσεως

Για το κύρος μιας δικαιοπραξίας απαιτείται η δήλωση να ανταποκρίνεται στη θέληση του προσώπου, διαφορετικά υπάρχει ασυμφωνία μεταξύ δήλωσης και θέλησης. Η ασυμφωνία αυτή μπορεί να είναι ηθελημένη (εκούσια) ή αθέλητη (ακούσια).

Ηθελημένη (εκούσια) συμφωνία μεταξύ δήλωσης και θέλησης υπάρχει στις περιπτώσεις εκείνες όπου η δήλωση της θέλησης γίνεται χάριν αστείου, π.χ. ενώ παίζουμε σε μια παρέα, λέω ξαφνικά στην Α ότι της χαρίζω το δακτυλίδι μου. Η δήλωση αυτή προφανώς στερείται σοβαρότητας, ακόμη και αν εκείνος προς τον οποίο απευθύνεται αυτή η δήλωση την πάρει στα σοβαρά. Η κυριότερη όμως περίπτωση ηθελημένης ασυμφωνίας μεταξύ δήλωσης και θέλησης είναι η περίπτωση της εικονικότητας. Εικονική δήλωση της θέλησης ή εικονική δικαιοπραξία είναι αυτή που γίνεται φαινομενικά, όχι στα σοβαρά. Η εικονική δικαιοπραξία είναι απολύτως άκυρη. Π.χ. ο Α πωλεί στο Β το αυτοκίνητό του για να αποφύγει την κατάσχεσή του από δανειστές του και συγχρόνως συμφωνεί μαζί του ότι η πώληση αυτή είναι εικονική, γίνεται μόνο φαινομενικά. Η πώληση αυτή είναι άκυρη, θεωρείται σαν να μην έγινε.

Για την προστασία όμως των συναλλαγών, ο νόμος ορίζει ότι η εικονικότητα μιας δικαιοπραξίας δεν μπορεί να βλάψει τους καλόπιστα συναλλασσόμενους τρίτους, δηλαδή αυτούς που συναλλάσσονται χωρίς να τη γνωρίζουν. Π.χ. αν ο Β πωλήσει το αυτοκίνητο που εικονικά αγόρα-

σε από τον Α στο Γ και ο Γ αγνοεί αυτή την εικονικότητα, έγκυρα το αγοράζει και γίνεται κύριος του αυτοκινήτου. Η εικονικότητα όμως είναι απαράδεκτη, όταν αναφέρεται σε δικαιοπραξίες που ενδιαφέρουν τη δημόσια τάξη και γίνονται με τη σύμπραξη της αρχής π.χ. γάμος, αναγνώριση παιδιού που γεννήθηκε εκτός γάμου, υιοθεσία κτλ. Οι δικαιοπραξίες αυτές και όταν ακόμη γίνονται εικονικά είναι έγκυρες.

Αθέλητη (ακούσια) ασυμφωνία μεταξύ δήλωσης και θέλησης είναι εκείνη που υπάρχει, χωρίς να το επιδιώκει αυτός που δικαιοπρακτεί. Αυτό συμβαίνει, όταν η δήλωση της θέλησης ή η θέληση του προσώπου που δικαιοπρακτεί είναι αποτέλεσμα πλάνης, δηλαδή άγνοιας ή λαθεμένης γνώσης της πραγματικότητας. Π.χ. αγοράζω ένα κόσμημα που νομίζω ότι είναι χρυσό, ενώ είναι επίχρυσο. Όταν η πλάνη είναι ουσιώδης, αυτός που πλανήθηκε μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο την ακύρωση της δικαιοπραξίας. Όταν η πλάνη είναι επουσιώδης, όπως π.χ. όταν αφορά στα παραγωγικά αίτια της θέλησης, δηλαδή στα κίνητρα αυτού που δικαιοπρακτεί, δεν επιδρά στο κύρος της δικαιοπραξίας. Εάν π.χ. ο Α αγοράσει ένα οικόπεδο πιστεύοντας ότι μέσα σ' ένα εξάμηνο θα μπει στο σχέδιο πόλεως, πράγμα που δε γίνεται, δεν μπορεί για το λόγο αυτό να ζητήσει την ακύρωση της αγοραπωλησίας.

Αθέλητη ασυμφωνία μεταξύ δήλωσης και

θέλησης υπάρχει και όταν η θέληση αυτού που δικαιοπρακτεί διαμορφώθηκε υπό το κράτος απάτης ή απειλής. Απάτη είναι η δόλια παραπλάνηση αυτού που δικαιοπρακτεί. Π.χ. ο Α πωλεί στο Β ένα δακτυλίδι για χρυσό, ενώ είναι επίχρυσο. Απειλή είναι ο εκφοβισμός, η βία που ασκείται σ' αυτόν που δικαιοπρακτεί, προκειμένου να προβεί σε συγκεκριμένη δήλωση. Π.χ. ο Β υπό την απειλή περιστρόφου υπογράφει μια σύμβαση ή συντάσσει μια διαθήκη.

Και στις περιπτώσεις που η δικαιοπραξία είναι αποτέλεσμα απάτης ή απειλής μπορεί να προσβληθεί στο δικαστήριο και να ακυρωθεί, και αυτός που εξαπατήθηκε ή απειλήθηκε παράνομα μπορεί να ζητήσει και αποζημίωση.

2. Τήρηση του απαιτούμενου τύπου

Για την κατάρτιση των δικαιοπραξιών ο νόμος δεν απαιτεί κατά κανόνα την τήρηση συγκεκριμένου τύπου, πλην ορισμένων σημαντικών εξαιρέσεων, όπου ο νόμος καθορίζει το μέσο με το οποίο πρέπει να εξωτερικεύονται και να διατυπώνονται οι δηλώσεις θελήσεως. Ο δικαιολογητικός λόγος της καθιέρωσης τύπου σε ορισμένες σημαντικές δικαιοπραξίες είναι κυρίως η προστασία αυτών που δικαιοπρακτούν από απερίσκεπτες και επιπόλαιες αποφάσεις. Ο τύπος όμως εξυπηρετεί και άλλους σκοπούς, όπως π.χ. τη διευκόλυνση απόδειξης της κατάρτισης και του περιεχομένου

μιας δικαιοπραξίας, τον έλεγχο της δικαιοπραξίας από κάποια δημόσια αρχή, ακόμη και φοροεισπρακτικούς σκοπούς.

Όταν ο νόμος επιβάλλει την τήρηση συγκεκριμένου τύπου (π.χ. συμβολαιογραφικού εγγράφου) και δεν τηρηθεί, η δικαιοπραξία είναι άκυρη. Πολλές φορές όμως ο τύπος έχει αποδεικτικό χαρακτήρα, δηλαδή αποβλέπει απλά στην απόδειξη της κατάρτισης και του περιεχομένου μιας δικαιοπραξίας (π.χ. συμφωνητικό μίσθωσης). Στις περιπτώσεις αυτές η μη τήρησή του δεν επιδρά στο κύρος της δικαιοπραξίας.

Το απλούστερο είδος τύπου που απαιτεί ο νόμος είναι το ιδιωτικό έγγραφο, το οποίο μπορεί να είναι δακτυλογραφημένο ή να έχει γραφεί από τρίτον, αρκεί να φέρει ιδιόγραφο υπογραφή. Σε ορισμένες περιπτώσεις ο νόμος δεν αρκείται στο ιδιωτικό έγγραφο, αλλά για μεγαλύτερη προστασία των συναλλασσόμενων και κυρίως για να εξασφαλίσει την ασφαλέστερη και ευκολότερη φορολογία ορισμένων συναλλαγών απαιτεί συμβολαιογραφικό έγγραφο. Συμβολαιογραφικός τύπος απαιτείται κυρίως στις συμβάσεις που αφορούν ακίνητα.

Μια άλλη μορφή τύπου είναι και η δήλωση ενώπιον κάποιας αρμόδιας αρχής (π.χ. δήλωση αποποίησης κληρονομιάς στο γραμματέα του δικαστηρίου της κληρονομιάς).

3. Περιεχόμενο σύμφωνο με το νόμο και τα χρηστά ήθη

Για να είναι έγκυρη μια δικαιοπραξία πρέπει το περιεχόμενό της να μην έρχεται σε αντίθεση με απαγορευτικές διατάξεις του νόμου ή με τα χρηστά ήθη, δηλαδή με τις αντιλήψεις για την ηθική του μέσου κοινωνικού ανθρώπου χωρίς ακρότητες. Διαφορετικά θα είναι άκυρη. Π.χ. άκυρη είναι η σύμβαση πώλησης ναρκωτικών ή η πριν από το γάμο συμφωνία των συζύγων να μη συγκατοικούν ή η συμφωνία για την αλλαγή θρησκευμάτων έναντι χρηματικής αμοιβής ή η σύμβαση με την οποία δεσμεύεται υπέρμετρα η προσωπική ελευθερία του ανθρώπου.

Επίσης άκυρες είναι οι αισχροκερδείς δικαιοπραξίες, δηλαδή οι δικαιοπραξίες με τις οποίες εκμεταλλεύομενος κάποιος την ανάγκη, την επιπολαιότητα ή την απειρία του άλλου πετυχαίνει για τον εαυτό του ή για τρίτον περιουσιακά οφέλη, δυσανάλογα μεγαλύτερα από αυτά που προσφέρει. Π.χ. ο Α αγοράζει το αυτοκίνητο του Β σε εξευτελιστική τιμή, εκμεταλλεύομενος την ανάγκη του να αντιμετωπίσει κάποια σοβαρή ασθένεια.

ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜ.ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ-ΤΑΧΥΡΥΘΜΟ ΤΜΗΜΑ**2 ΕΒΔΟΜΑΔΩΝ 40 ΩΡΩΝ ΜΕ SOS ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑΣ****ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ-ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ****ΠΑΡΕΧΟΝΤΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ****Δηλώσεις συμμετοχής ως 28/5****Πληροφο: www.kollintzas.gr****ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΚΟΛΛΙΝΤΖΑ**
Κάνιγγος 10, (5ος όροφ. Τηλ: 210-3300296-7. www.kollintzas.gr)